

Školní vzdělávací program pro školní družinu

*Program vytvořil v r. 2012 kolektiv vychovatelů ŠD při ZŠ J.J. Ryby Rožmitál p.Tř.
Platnost programu od 1. 9.2007
verze 2 – schválena 1. 9. 2012*

Školní vzdělávací program pro školní družinu

1. Identifikační údaje:

- Název ŠVP:** Školní vzdělávací program pro školní družinu
- Údaje o škole:** Základní škola Jakuba Jana Ryby Rožmitál pod Třemšínem
Komenského 543
262 42 Rožmitál pod Třemšínem
- IČO: 61904147
IZO: 114001987
RED-IZO: 600054616
- tel.: 318 665 172 – kancelář školy, ústředna
318 665 173 – ředitel školy
e – mail: zsjjryby@zsrozmital.cz
www.zsrozmital.cz
- ředitel školy: PaedDr. Jana Bacíková
e – mail: jbacikova@zsrozmital.cz
- autoři ŠVP: kolektiv pedagogů ZŠ
koordinátor ŠVP: Mgr. Věra Bártlová
- Součástí školy:** základní škola: IZO: 114001987 kapacita: 600 žáků
školní družina: IZO: 114001995 kapacita: 150 žáků
školní klub: IZO: 162102097 kapacita: 55 žáků
- Zřizovatel školy:** Město Rožmitál pod Třemšínem
Náměstí 8
262 42 Rožmitál pod Třemšínem
- tel.: 311 241 019 – starosta
318 665 001 – ústředna
- Platnost ŠVP od:** 1. 9. 2007 (verze 2 od 1. 9. 2012, dodatek č. 1 od 1. 9. 2018)

podpis ředitele:.....

2. Charakteristika zařízení:

Filosofií naší školní družiny je využít jedinečnosti a neopakovatelnosti tohoto životního období. S láskou k dítěti rozvíjet osobnost samostatného, zdravě sebevědomého a tvůrčího jedince cestou přirozené výchovy. Chceme plně využít tento čas a spolu s rodinou položit základy celoživotního výchovně vzdělávacího procesu.

Naše výchovně vzdělávací práce vychází z ŠVP pro školní družinu – nabízíme kvalitní standardní a širokou nadstandardní péči o všechny děti naší školní družiny:

- besedy o zdravotní prevenci
- zájmové činnosti nabízené během týdne
- volnočasové aktivity
- projektové dny
- sportovní a kulturní akce
- společné akce pro rodiče s dětmi
- přírodovědné vycházky
- vycházky, seznamující děti s naším regionem
- poznávací výlety

Ve výchovně vzdělávacím procesu upřednostňujeme rozvíjení smyslového vnímání a prožitků jako základu veškerého přirozeného poznávání a věnujeme se zdravému vývoji dítěte po stránce fyzické i psychické. Zaměřujeme se zejména na rozvoj sebeobslužných návyků, pěstování dobrých mezilidských vztahů a na vytváření správného vztahu k prostředí, ve kterém žijeme.

Velkou pozornost věnujeme spolupráci s rodiči a jejich informovanosti. Spolupracujeme s třídními učiteli ZŠ a ostatní veřejností.

Veškeré snažení vychovatelek ŠD směřuje k tomu, aby tady bylo dítě spokojené a šťastné, aby se rádo zúčastňovalo nabízených akcí, z nichž si odnese nejen nové poznatky a zkušenosti, ale zejména zážitky, na které se nezapomíná.

3. Konkrétní cíle vzdělávání:

- Budeme si osvojovat postoje, které spočívají v úctě k vlastnímu zdraví a zdraví ostatních, praktickým dovednostem chránících zdraví.
- Harmonicky rozvíjet tělesné i rozumové schopnosti, vytvářet životní pohodu, radostným a klidným prostředím podporovat zdravý způsob života.
- Budeme rozvíjet správný vztah a chování k životnímu prostředí. Umožňovat vnímání všemi smyslovými prožitky a vést děti k aktivnímu podílu na tvorbě a ochraně prostředí, ve kterém žijeme.
- Vytvářet dětem podmínky pro soužití ve společenství ostatních, vést je ke spolupráci i spoluodpovědnosti za své chování. Podporovat rozvoj dětské osobnosti s ohledem na potřeby, zájmy, nadání a rozumové schopnosti každého dítěte, rozvíjet zdravou sebedůvěru.
- Výchova všestranně harmonicky rozvinutého člověka, a to pomocí složek výchovy: rozumové, mravní, tělesné, estetické a pracovní.

Ve ŠD je nutné pojímat výchovu i jako specifickou formu primární prevence sociálně patologických jevů se zaměřením na tyto oblasti:

- výchova ke zdravému životnímu stylu: správné stravovací návyky, zdravá skladba potravin, dodržování pitného režimu a režimu dne, dodržování tělesné kultury, zdatnosti, rozvíjení citových vazeb a citové stránky osobnosti, pěstování pracovních návyků a dovedností

- posilování komunikačních dovedností: kultivace slovního i mimoslovního projevu, rozvíjení slovní zásoby a schopnosti ji používat, schopnosti naslouchat a komunikovat v různých sociálních prostředích
- zvyšování sociálních kompetencí: pěstování potřebných a žádoucích vědomostí, dovedností a postojů v sociálních vztazích vedoucí k odpovědnosti za své chování, usilování o důvěryhodnost, pravdomlupnost a morální kvality, posilování schopnosti objektivně hodnotit své jednání a přijímat důsledky svého chování
- výchova k odstraňování nedostatků v psychické regulaci chování: ovládnutí negativních citových reakcí, vypořádání se se stresem, překonávat náročné životní situace – nepodléhat jim, vyrovnávat se s nedostatky a neúspěchy, schopnost najít své místo ve skupině a ve společnosti: poznání sebe samého, posilované pozitivní myšlení je příznivé pro začlenění do skupiny, objektivní hodnocení činnosti každého dítěte
- formování životních postojů: vytváření základů právního vědomí, porozumění, tolerance a schopnost i ochota pomoci, vytváření vlastního sebevědomí a posilování schopnosti nepodléhat cizím negativním vlivům

Konkrétní cíle – prostřednictvím aktivit výchovy mimo vyučování vybavit dítě žádoucími vědomostmi, dovednostmi, ale také postoji, což je práce dlouhodobá. V plánované činnosti je zahrnuta prevence sociálně patologických jevů ohrožující děti:

- drogová závislost, alkoholismus, kouření
- delikvence
- virtuální drogy – počítače, video, televize
- patologické hráčství (gamblerství)
- záškoláctví
- šikanování, vandalismus a jiné formy násilného chování
- xenofobie, rasismus, intolerance a antisemitismus

Kompetence, které dítě při činnostech v družině získává a které jsou činnostmi družiny rozvíjeny:

- kompetence k učení
- kompetence k řešení problémů
- komunikativní kompetence
- sociální a interpersonální kompetence
- občanské kompetence
- kompetence k trávení volného času

4. Délka a časový plán vzdělávání:

Školní vzdělávací plán ŠD je sestaven na dobu jednoho vzdělávacího cyklu pro žáky I. stupně základní školy. Časový plán zahrnuje činnosti, ze kterých budeme vybírat podle aktuálního složení svého oddělení a pro své oddělení.

Příležitostné akce budeme realizovat v rámci celé družiny během celého výchovně vzdělávacího cyklu. Toto uspořádání nám bude umožňovat tvořivě reagovat na změny a na různou skladbu žáků v jednotlivých odděleních.

5. Výchovně vzdělávací činnosti v zájmovém vzdělávání

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje

- pravidelnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování

- příležitostnou zájmovou, výchovnou, rekreační nebo vzdělávací činností včetně možnosti přípravy na vyučování
- využitím otevřené nabídky spontánních činností
- individuální prací, zejména vytvářením podmínek pro rozvoj nadání dětí, žáků a studentů
- realizací volnočasových aktivit
- realizací projektového dne

6. Obsah vzdělávání:

Při tvorbě ŠVP vycházíme z kurikulárního přístupu a u jednotlivých činností se snažíme, aby se doplňovaly, navazovaly na sebe, navozovaly u dětí odpovídající zážitky i poznávání a pomáhaly posilovat žádané kompetence.

Seskupujeme je do 5 tematických okruhů. Inspirací je „Člověk a jeho svět“.

1. Místo, kde žijeme

Budeme poznávat nejbližší okolí, organizaci života v rodině, ve škole, ve společnosti, v obci. Zahrneme sem tematické vycházky do okolí školy, pro prváky bude důležitá cesta do školy a ze školy, budeme poznávat služby v obci (návštěva knihovny, výrobní pracoviště, policii, obecní úřad apod.).

Nebudeme navštěvovat jenom různá místa a povídat si s pracovníky, ale budeme využívat poznatků jako motivace k dalším činnostem (tematickým hrám, malování, besedám apod.).

Budeme posilovat kultivovaný projev a rozvíjet slovní zásobu.

Jako poslechové činnosti budeme zařazovat regionální pohádky a pověsti.

Do tohoto celku zařadíme také dopravní výchovu – hry na dopravním hřišti (řízené i spontánní), didaktické hry s dopravními značkami, malování dopravních značek nebo prostředků.

Budeme sem zařazovat i kolektivní díla skupin dětí nebo celého oddělení.

2. Lidé kolem nás

V tomto celku si budeme osvojovat zásady vhodného chování a jednání mezi lidmi, uvědomovat si význam a podstatu tolerance, empatie a vzájemné úcty. Základem těchto aktivit je každodenní výchovná práce – budeme si osvojovat dodržování základů společenského chování (pozdravy, seznamování, podávání ruky, kultivace komunikace slovní i mimoslovní, umění sdělit poznatky, schopnost naslouchat, tolerance ve skupině, stolování apod.).

Budeme vytvářet kladný vztah ke spolužákům, pozitivní klima v oddělení založené na vzájemné úctě a radosti ze spolupráce.

K naplňování cílů budeme využívat každodenní přivítání při příchodu i odchodu, urovnávání drobných každodenních konfliktů mezi dětmi, dodržování pravidel stolování, předcházení šikaně apod.

Důležitým prvkem tohoto celku bude hodnocení. Budeme se snažit na hodnocených činnostech vyhledávat jen klady.

Zařadíme také prvky **mediální** výchovy – budeme si povídat o tom, co jsme shlédli v televizi, slyšeli v rozhlasu, snažit se rozlišovat fabulované příběhy od skutečných událostí.

3. Lidé a čas

Těžištěm tohoto okruhu je vytvoření správného režimu dne a jeho dodržování. Budeme sestavovat a naplňovat režim družiny účelně, budeme se učit, že režimové momenty mají probíhat v pohodě a bez prodlev. Vytvářet základy pro využívání smysluplných volnočasových aktivit – učit se uctě k času druhých, využívat svůj čas, vytvářet návyky na

pravidelnou a účelovou přípravu na vyučování a především na vyplňování svého volného času.

4. Rozmanitosti přírody

Do tohoto okruhu zařadíme pestré aktivity, kdy se budeme seznamovat s rozmanitostí a proměnlivostí přírody živé i neživé. Naplánujeme různé tematické vycházky do přírody, budeme pozorovat změny a následně zpracujeme výtvarně nebo jinou formou získané poznatky, budeme využívat didaktické hry s přírodními motivy a pečovat o pokojové rostliny. Využijeme naše zkušenosti z ekologické výchovy.

5. Člověk a jeho zdraví

Zde budeme poznávat především sami sebe, získávat vědomosti o zdraví a nemocech, o zdravotní prevenci, o odpovědnosti za své zdraví. Budeme plánovat aktivity směřující k průběžné péči o osobní hygienu, předcházení úrazům, budeme dbát na bezpečnost při všech činnostech.

Budeme využívat formu besed, nácvik jednoduchého ošetření poranění, jak vyhledat pomoc, hru s nácvikem telefonického volání na tísňové linky, budeme zařazovat pohybové a tělovýchovné aktivity – venku nebo v tělocvičně.

Ze všech těchto tematických okruhů budou čerpány náměty a zpracovány do plánu příležitostných akcí ŠD a do měsíčních plánů pro daná oddělení.

Přehled témat celoroční náplně ŠD:

Podzim

Den otevřených dveří

Naše škola není bludiště (prohlídka tříd, šaten školní družiny, školní restaurace – 1. ročník)

Kdo všechno v naší škole pracuje 1. ročník

Seznámení dětí s vnitřním řádem a režimem školní družiny

Seznámení dětí s bezpečností a chováním ve školní družině

Výrobky z přírodních materiálů (lisování, tisk listů)

Zima

Advent, Vánoce

Vánoční přání

Vánoční posezení u stromečku, zvyky a obyčeje

Hry na sněhu, se sněhem, sněhové stavby

Práce s papírem (obkreslování šablon, stříhání, lepení)

Proměny zimní přírody a změny teplot vzduchu

Jaro

Jarní úklid v okolí školní družiny

Proměny jarní přírody

Pohybové a míčové hry na zahradě

Jarní dekorace pro výzdobu školní družiny

Míčové hry

Den matek – výroba přáníček

Léto

Mezinárodní den dětí

Malujeme na chodníku

Pohybové hry (honičky, soutěže v družstvech)

Hry na pískovišti (pískové stavby)

Hodnocení celoročních činností ve školní družině

Tematický plán ŠD je aktuálně doplňován akcemi podle celoročního zaměření základní školy.

Na konci cyklu zájmového vzdělávání účastník rozvíjí tyto klíčové kompetence:

1. Kompetence k učení: učí se s chutí, započatou práci se snaží dokončit, vybírá a využívá vhodné způsoby k učení, kriticky dovede hodnotit své výkony, klade si otázky a vyhledává na ně odpovědi, všímá si souvislostí mezi jevy, samostatně pozoruje a experimentuje, umí získané vědomosti dávat do souvislostí, nabyté zkušenosti dovede uplatňovat v praktických situacích a učení.

2. Kompetence k řešení problémů: všímá si dění i problémů a tyto jsou mu motivací k řešení dalších problémů a situací, dovede pochopit problém, promýšlí a plánuje řešení problému, dovede si ověřit správné řešení problému, rozliší správná a chybná řešení, spontánně vymýšlí nová řešení, je kreativní, dovede obhájit svá rozhodnutí a uvědomuje si zodpovědnost za svá rozhodnutí. Činnosti dokončuje.

3. Komunikativní kompetence: ovládá dobře řeč i mimoslovní komunikaci, myšlenky vyjadřuje vhodně formulovanými větami, komunikuje bez ostychu, zapojuje se do diskuze, dokáže vyjadřovat své kladné pocity ve vztahu k sobě i ostatním. Dovede naslouchat druhým, kultivovaně komunikuje.

4. Sociální a interpersonální kompetence: naučí se plánovat, organizovat, řídit a hodnotit. Odhaduje rizika svých nápadů, k úkolům a povinnostem přistupuje odpovědně, samostatně rozhoduje o svých činnostech a uvědomuje si, že za ně nese odpovědnost a důsledky. Dovede projevit citlivost a ohleduplnost, rozpozná vhodné a nevhodné chování, podílí se na vytváření příjemné atmosféry v týmu. Dokáže se podřídit i prosadit, přijmout kompromis, respektuje jiné, je tolerantní k odlišnostem jiných lidí. Ovládá a řídí svoje jednání a chování tak, aby dosáhl pocitu sebeuspokojení a sebeúcty.

5. Občanské kompetence: uvědomuje si svá práva i práva jiných, vnímá nespravedlnost, agresivitu, šikanu, dovede se jim bránit. Chová se zodpovědně s ohledem na zdravé a bezpečné prostředí. Respektuje a chrání tradice a kulturní dědictví, respektuje požadavky na kvalitní životní prostředí.

6. Kompetence k trávení volného času: orientuje se v možnostech smysluplného trávení volného času, umí si sám vybrat zájmové činnosti podle vlastního zájmu, umí říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času. Rozvíjí své zájmy v organizovaných skupinových i individuálních činnostech.

7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných:

Žákům se speciálními vzdělávacími potřebami bude podle stupně a charakteru jejich znevýhodnění při jejich začleňování do volnočasových aktivit věnována průběžná zvláštní pozornost na základě doporučení PPP.

Pro rozvoj talentovaných jedinců bude nabízet družina další doplňkové aktivity v oblastech jejich zájmů.

8. Podmínky pro přijímání uchazečů a podmínky průběhu a ukončování vzdělávání:

O přijetí rozhoduje ředitel zařízení na základě řádně vyplněné a odevzdané písemné přihlášky. Po přijetí účastníka se na něho vztahují veškerá práva a povinnosti zájmového vzdělávání v našem zařízení (dle platných právních předpisů).

Osobní data se zapisují do školní matriky vedené podle školského zákona.

9. Popis materiálních podmínek:

Školní družina je umístěna ve čtyřech samostatných hernách, je vybavena odpovídajícím nábytkem, pomůckami, stolními hrami, časopisy, počítači, příruční knihovnou, televizemi, DVD přehrávači, videorekordery a rozhlasovými přijímači.

Pro činnost v odpoledních hodinách využíváme tělocvičnu, hřiště s umělou plochou, školní zahradu a dětské hřiště ve městě.

Další péče o materiální vybavení sleduje doplňování a zlepšování materiálních podmínek, zejména pro výtvarné, poslechové a sportovní činnosti.

10. Popis personálních podmínek:

Zájmové vzdělávání ve školní družině zajišťuje potřebný počet plně kvalifikovaných vychovatelek. Odborné zaměření si průběžně prohlubují v kurzech, na různých seminářích a samostudiem.

11. Popis ekonomických podmínek:

- výše úplaty za jednotlivé formy zájmového vzdělávání
- pravidla pro stanovení slevy pro účastníky
- předpokládaná výše jednotlivých zdrojů (ze stát. rozpočtu apod.)
- materiální vybavení pro jednotlivé formy činností

12. Popis podmínek bezpečnosti a ochrany zdraví dětí:

Pravidla chování dětí a ostatní bezpečnostní podmínky jsou zařazeny do **vnitřního řádu školní družiny**, jehož součástí jsou pravidla chování na celodružinových akcích.

Podmínky pro hygienické a bezpečné působení ŠD:

- vhodná struktura režimu s dostatkem relaxace a aktivního pohybu dané režimem a skladbou zaměstnání
- vhodný stravovací a pitný režim
- zdravé prostředí užívaných prostorů družiny podle platných norem
- ochrana žáků před úrazy
- výrazné označení všech nebezpečných předmětů a částí využívaných prostorů
- dostupnost prostředků první pomoci, kontaktů na lékaře či jiné speciální služby

Psychosociální podmínky:

- vytváření pohody prostředí, příznivé sociální klima
- respekt k potřebám jedince a jeho osobním problémům, všestranný prospěch dítěte
- věková přiměřenost a motivující hodnocení, dostatečná zpětná vazba
- ochrana dětí před násilím, šikanou a dalšími patologickými jevy
- spoluúčast dětí na životě družiny
- včasná informovanost dětí i jejich rodičů o činnosti ŠD a jejím vnitřním životě

Dodatek č. 1 platný od 1. 9. 2018

Zařazení nových aktivit realizovaných ve výzvě Šablony II OP VVV

Zájmové vzdělávání se uskutečňuje:

- formou volnočasových aktivit - klub zábavné logiky, klub sociálních a občanských dovedností, badatelský klub, klub komunikace v cizím jazyce
- formou projektových dnů v ŠD a mimo ŠD vedených pedagogem školského zařízení a odborníkem z praxe

Aktivity jsou účastníkům poskytovány zdarma.